

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

כרך לד, תשמ"ג

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

בסיפום התרשמותנו נברך על החוברת, אשר זיכתה את
מחברה בפרס נכפד, ובצדק. נמליץ עליה לפני חלמידים,
מתלמידים וסתם מתעניינים, ונשבחנה באוזני מורים ואנשי
מקצוע, שאף הם ימצאו בה חפץ ויצאו נשפרים מהעיון,
בהרחבת דעת ובהנאה.

בשמסתירים את הצד הימני או השמאלי, והיריב מנסה לנחש (או, מוטב,
להיזכר), מה העלו מחדשי הלשון, או תמורת אחז מלה לועזית בא חידוש
פלוני, או פיצד אמרו לפני שחודשה מלה פלמונית, וכיו"ב.

ר פ א ל ל ו י

ענייני לשון בתקנים הישראליים

ה ר ק י ד

בתקן הישראלי ת"י 1167 למטחנות קפה ומגרסות קפה,
בסעיף 2, אנו קוראים: "במשך הטחינה מנדנדים את
המכשיר בקלות או מקישים עליו בקלות".
כדאי לציין כאן את הפועל הרקיד, שמשמעותו "הניע
וטלטל" את הקמח בנפה כדי לנפותו. בתוספתא ברכות ז, ב:
"וטחן והרקיד ולש ואפה".

"להאכיל את הדבורים בסופר"

בגיליון תיקון של ת"י 373 לדבש, הערה 3, אנו קוראים:
"אסור להאכיל את הדבורים בסופר...".

השאלה — אם יש לומר פנ"ל, או שיש לומר "להאכיל את הדבורים סופר"?
 אמנם מצאנו בתהלים פ, ו: "האכלת לחם דמעה ותשקמו בְּדָמָעוֹת שְׁלִישׁ".
 אך רוב הדוגמות הן, פנראה, בלא פי"ת.
 "לכה נשקה את אבינו ייך" — פראשית יט, לב.
 "והאכלהו לחם לחץ ומים לחץ" — מלכים א' כב, כז.
 "ואם צמא — השקהו מים" — משלי כה, כא.
 "מי ישקני מים מבזר בית לחם" — דברי הימים א' יא, יז.
 "אין אדם גדול מתבייש לומר לקטן: השקני מים" — שיר השירים רבה, כי טובים.
 "מי שאחזו בולמוס (ביום הפיפורים), מאכילים אותו אפילו דברים טמאים" — יומא ח, ו.

יָבֵלוּ אוּ יִתְבַּלּוּ?

בתקן הישראלי ת"י 1109 לחקעים ובתי-חקע לשימוש בתעשייה, בסעיף 21, אנו קוראים: "המוצרים יעמדו במאמצים מכניים... המופיעים בשימוש רגיל בלי שיתבלו או יינזקו...".

יבלו או יתבלו?

במקורות מצאנו את שתי הצורות:

"ואלה שלמותינו בָּלוּ מֵרֶכֶב הַדֶּרֶךְ מְאֹד" — יהושע ט, יג.
 "אחר שנתפלה הבשר ורפו הקמטים" — בבא מציעא פז ע"א.